

Miljøverndepartementet
Myntgata 2, pb 8013 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 10. januar 2011

Norges Naturvernforbund
Grensen 9 B
0159 OSLO

Vedtatt fylkesdelsplan i strid med nasjonale føringer

Hordaland Fylkeskommune (HF) vedtok desember 2009 en fylkesdelsplan for små vannkraftverk. Norges naturvernforbund (NNV) og Naturvernforbundet i Hordaland (NFH) mener at denne planen er klart i strid med nasjonale interesser og de føringer som ligger i naturmangfoldsloven, vedtatte politiske mål og Olje- og energidepartementets veileder for utvikling av denne type plan. Det er ingen klagemulighet på denne planen, men departementet har mulighet etter plan- og bygningsloven til å gripe inn og gjøre nødvendige endringer for at planen er i samsvar med nasjonale interesser.

Bakgrunn

Hordaland Fylkeskommune (HF) satte i 2008 i gang et arbeid med å utvikle Norges første fylkesdelsplan for småkraftverk i fylket. Dette arbeidet ble gjort på bakgrunn av et ønske i Soria Moria I erklæringen hvor regjeringen ønsket ”at fylkeskommunene, i samarbeid med berørte fagetater, skal utarbeide fylkesvise planer for bygging av småkraftverk, som sikrer at ikke naturmangfold, friluftsliv eller store landskapsverdier går tapt” (2005). I forbindelse med dette utviklet Olje- og energidepartementet (OED) en veileder (Retningslinjer for små vannkraftverk, 2007) som skulle brukes i planarbeidet.

Etter et lengre planarbeid og en rekke endringer gjorde Fylkestinget 9. desember 2009 sitt endelige vedtak av planen hvorav et eksemplar er sendt til blant annet departementene som orientering etter plan- og bygningsloven (pbl). § 8-4 andre ledd. Dette vedtaket er endelig, med mindre departementet nå griper inn og gjør endringer fordi den strider mot nasjonale interesser, jf. § 8-4 andre og tredje ledd.

Naturvernforbundet Hordaland (NFH) har i løpet av planarbeidet deltatt både i referansegruppen med Oddvar Skre som representant, og i høringsprosessen med flere og til dels lange uttalelser (se vedlegg 1,2,3) og også Norges Naturvernforbund (NNV) har uttalt seg til planen. (prosessen)...

Retningslinjene

Den kvalitative vurderingsskalaen.

Innledningsvis bør den kvalitative vurderingsskalaen som brukes i retningslinjene kommenteres. Den består av 6 kategorier i fra ”vis varsemnd” til ”Ikkje gje løyve”. Her burde man i stedet brukt en rød-gul-grønn gradering sidene begrepene blir svært subjektivt. I det følgende vil punktene derfor bli omtalt i henhold til en slik gradering, heller enn den som er brukt i planen. Skalaen bør også sees i sammenheng med den forvaltningspraksis som er i Hordaland Fylkeskommune der samtlige søknader om utbygging av småkraft har fått ja hos fylkeskommunen.

Biologisk mangfold

Fylkestinget vedtok følgende punkt 1 i R5 om biologisk mangfold:

”Ein skal vise varsemnd med å gje løyve til utbygging av små vasskraftverk som kan føre til skade på artar som er kritisk truga” (CR), ”sterkt truga (EN)” eller ”sårbar (VU)” på den norske raudlista.”

I forslaget fra Hordaland Fylkeskommune var det derimot lagt opp til at en konsekvent ikke skulle gi løyve til kraftverk som kunne føre til skade på arter i rødlistens røde kategori (Norsk rødliste, 2006). I praksis åpner derimot planen for at HF kan si ja til kraftverk som vil føre til skade på slike arter til tross for regjeringens målsetninger om at tapet av biologisk mangfold skulle vært stanset innen 2010. Det er nettopp på grunn av denne politiske holdningen at målet på ingen måte er blitt oppfylt.

Inngrepsfrie naturområder

På s. 19 i planen om INON kan man lese at *"område uten tekniske inngrep blir sett på som ein verdi både i nasjonal og internasjonal sammenheng"* det blir også særskilt uthevet både nasjonale og regionale mål i egne tekstbokser, og i OED sine retningslinjer for fylkesvise planer for småkraftverk. Til tross for dette har man i Hordaland fylkeskommune sine retningslinjer strøket det punktet som gjelder inngrepsfrie områder, fordi en er uenig i bruken av INON som kriterium.

I en pressemelding i forbindelse med den siste INON-kartleggingen, skrev Direktoratet for Naturforvaltning at *"i årene 2003 til 2008 var det energisektoren som sto for det største bortfallet, blant annet gjennom utbygging av småkraftverk, vindkraft og bygging av flere større kraftledninger"*. Arealet av INON-områder har videre skrumpet sterkt inn i samme tidsrom, i følge DN. Det er da spesielt graverende at en fylkesdelsplan som har til mål å redusere konflikten mellom småkraftutbygging og naturverdier, da velger å ikke ta opp denne problemstillingen.

Det finnes en del argumenter for hvorfor INON ikke alltid fungerer like bra, samtidig er det dette verktøyet som DN i dag har lagt frem og det er dette verktøyet fylkeskommunen bør forholde seg til. En eventuell faglig uenighet bør gå som et direkte innspill til DN og MD, ikke ved å la være å forholde seg til det i planarbeidet.

Friluftsliv, kulturminner og reiseliv

Retningslinjene har tilgodesett disse tre temaene med ett punkt hver hvor en har plassert dem i laveste konfliktskategori. Når retningslinjene ikke gjør noe forsøk på å skille mellom områder som er mer eller mindre konflikthulle så har den i praksis ingen verdi, spesielt når den skal bidra til å lette forvaltningens skjønn. Det er også et spørsmål om dette er en riktig vurdering av konfliktnivået fra fylkeskommunens side. Dette tilsier kun at forvaltningen skal fortsette som før.

Avsluttende

I løpet av arbeidsperioden har vi sett en plan som har gått fra å oppfylle et faglig minstemål til å bli et politisk grønt lys for en systematisk nedbygging av norsk vassdragsnatur. Planen fanger på ingen måte opp sumvirkningsproblematikk og bidrar heller ikke til å klare opp i konflikten mellom småkraftutbygging og naturmangfold og friluftslivsinteresser.

Miljøverndepartementet bør være oppmerksom på at dette er den første planen i sitt slag som nå er blitt utarbeidet. Dette innebærer at når andre fylker nå skal gå i gang med å utarbeide lignende planer vil denne ligge til grunn som en mal. Det er derfor uheldig om planen i stedet for å bidra til å styrke forvaltningen av naturmangfoldet slik intensjonen er, i stedet bidrar til å systematisk bygge det ned.

Det er Miljøverndepartementet som har hovedansvaret for å sikre en god og helhetlig miljø- og klimapolitikk. Derfor bør MD følge opp denne planen og be om at de nødvendige endringer blir gjort for at planen skal kunne sies å være i samsvar med de nasjonale interesser innenfor naturmangfold. Vi anbefaler også at MD ser på det opprinnelige planforslaget fra Hordaland Fylkeskommune, og eventuelt legger dette til grunn for en innsigelse.

Med vennlig hilsen

Lars Haltbrekken
Norges naturvernforbund

Espen Edvardsen
Naturvernforbundet Hordaland

KOPI: